

ÄGARDIREKTIV FÖR HÖJD BEREDSKAP FÖR Mässfastigheter AB

Antaget av kommunfullmäktige 2023-12-11 Antaget
vid styrelsemöte 2024-03-05

1 ALLMÄNNA UTGÅNGSPUNKTER

1.1 Bolaget som en del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs [via Stockholms Stadshus AB] av Stockholms stad. Bolaget är en del av stadens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets styrelse och VD har att följa av bolagsstämman eller av kommunfullmäktige utfärdade ägardirektiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordning, lag eller bolagets intresse.

1.2 Kommunens roll och ansvar under höjd beredskap

I egenskap av Sveriges största kommun och huvudstad är Stockholms stad en viktig aktör i totalförsvaret. För att lagligt verka och hantera krigsfara eller krig kan regeringen fatta beslut om höjd beredskap. Höjd beredskap är uppdelad i två nivåer, skärpt beredskap och högsta beredskap. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap. Under höjd beredskap ska Stockholms stad i egenskap av civil aktör sträva efter att uppnå målen för det civila försvaret. I likhet med resten av Sveriges kommuner ska Stockholms stad under höjd beredskap upprätthålla den mest prioriterade verksamheten, det vill säga totalförsvarsviktig verksamhet. Vidare tillkommer det en del lagar som reglerar kommuner under höjd beredskap.

Målet för det civila försvaret ska vara att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Ledning och styrning av kommuner under höjd beredskap regleras i lag (1988:97) om förfarande hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig och krigsfara m.m. I lagen framgår bland annat att kommunstyrelsen i ett ärende som inte kan anstå får besluta i stället för kommunfullmäktige samt att kommunstyrelsens ordförande i ärenden av synnerlig vikt får besluta i ett ärende som inte kan invänta fullmäktiges beslut eller kommunstyrelsen sammanträde. I lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap framgår även att kommunstyrelsen under höjd beredskap ansvarar för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva.

Samtliga nämnder och bolag i Stockholms stad ska ha en krigsorganisation. Ansvars-, likhets- närhetsprincipen gäller fortsatt under höjd beredskap men centrala beslut ska vara tydliga och följas av samtliga nämnder och bolag.

En viktig aspekt av den stadsövergripande ledningen och styrningen under höjd beredskap är möjligheten till en effektiv prioritering av åtgärder och resurser. Delar av stadens verksamheter kommer att nedprioriteras under höjd beredskap och dess resurser istället fungera som en förstärkning hos totalförsvarsviktiga verksamheter. Uppgiften att planera för denna inriktning och prioritering åläggs stadsledningskontoret varpå kommunstyrelsen fattar beslut och respektive nämnd/bolag verkställer.

1.3 Bolagets ansvar för att planera och förbereda för höjd beredskap

Samtliga nämnder och bolag ska ha en krigsorganisation med tillhörande bemanningsplanering. Vidare ska samtliga nämnder och bolag delta i planeringen för höjd beredskap och ha en förmåga att under sådana omständigheter upprätthålla den totalförsvarsviktiga verksamheten.

2 AKTIVERING AV DETTA ÄGARDIREKTIV OCH BOLAGETS KRIGSORGANISATION

Detta ägardirektiv aktiveras efter beslut av stadsdirektören. Om högsta beredskap råder i Sverige aktiveras ägardirektivet utan sådant beslut.

Beslut om när olika organisationsnivåer som beskrivs i nämndernas och bolagens krigsledningsplaner träder i kraft beslutas av stadsdirektören. Bolaget ska omedelbart följa ett sådant beslut. Om högsta beredskap råder i Sverige ska bolaget krigsorganiseras även utan beslut från stadsdirektören.

3 UTÖKAD STYRNING FRÅN KOMMUNSTYRELSEN VID HÖJD BEREDSKAP

Som beskrivits ovan kan det vid höjd beredskap finnas ett behov av mer centraliserad styrning av kommunkoncernen (nämnder och bolag). Det övergripande syftet med att kraftsamla stadens samlade resurser är att använda stadens resurser där de bäst behövs, i syfte att värna liv och hälsa, upprätthålla de viktigaste samhällsfunktionerna och upprätthålla nödvändig försörjning.

I en sådan situation har kommunstyrelsen en central roll i ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva. Samtidigt kan man behöva beakta annan sektorspecifik lagstiftning, som anger hur vissa viktiga samhällsaktörer ska agera i händelse av höjd beredskap (t.ex. kraft- och vattenförsörjning, kommunikation, logistik etc.).

Med beaktande av ovanstående förväntas bolaget vid höjd beredskap följa och verkställa de instruktioner som kommunstyrelsen meddelar, såvida dessa inte strider mot bolagsordning, lag eller bolagets intresse. Vid bedömning av vad som ligger i bolagets intresse måste bolaget särskilt beakta vad ägaren har uttryckt om syftet med bolagets verksamhet, t.ex. i detta ägardirektiv.

Sådana instruktioner ska syfta mot något av målen för det civila försvaret och kan till exempel bestå av att med personella resurser stärka upp i annan totalförsvarsviktig verksamhet i Stockholms stad, ställa om lokaler till att nyttjas för totalförsvarsviktig verksamhet, eller stödja med administration, logistik och kommunikation.

4 FÖRENKLAD BESLUTSORDNING VID BRÅDSKANDE BESLUT

Det följer av aktiebolagslagen att som huvudregel krävs styrelsens bemyndigande för att vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse.

4.1 Kallelse till styrelsemöten i brådskande fall

Styrelsen ska fungera som ett kollegialt organ och därför är det en central princip att samtliga styrelseledamöter kallas till styrelsemöten i god tid och får tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. I arbetsordningen för styrelsen framgår att under ordinarie förhållanden ska kallelse med dagordning tillhandahållas samtliga styrelseledamöter och suppleanter senast sju veckodagar före respektive styrelsesammanträde.

I händelse av höjd beredskap kan förutses att det kan uppstå situationer där det är mer brådskande att styrelsen tar ställning till en fråga och att det inte alltid är möjligt att hitta en tid som möjliggör att alla styrelseledamöter kan närvara. Styrelsens ordförande får då, med beaktande av de bestämmelser och principer som följer av aktiebolagslagen, kalla till styrelsemöte med kortare varsel än vad som följer av arbetsordningen. Kallelse kan även ske med andra medel än vad som följer av arbetsordningen (t.ex. muntligen).

4.2 Verkställande direktörens möjlighet att vidta åtgärder utan styrelsens bemyndigande

I 8 kap 29 § aktiebolagslagen (2005:551) framgår att den verkställande direktören utan styrelsens bemyndigande får vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I sådana fall skall styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

Den verkställande direktören kan därför, i fall där styrelsens beslut inte kan avvaktas, vidta även ovanliga åtgärder för att t.ex. vid höjd beredskap följa och verkställa de instruktioner som kommunstyrelsen meddelar inom ramen för det civila försvaret som

kommunen ska bedriva. Den verkställande direktören ska såvitt möjligt samråda med styrelsens ordförande [och vice ordförande] innan sådana extraordinära åtgärder vidtas. Styrelsen i sin helhet ska så snart som möjligt underrättas om den vidtagna åtgärden.
